

Visitationstal till Tranås pastorat

Tranås kyrka 2 mars 2025

Marika Markovits, biskop i Linköpings stift

1. Mitt varma tack

Kära vänner i Tranås pastorat med Säby, Linderås och Adelövs församlingar. Jag vill först av allt uttrycka min stora tacksamhet för visitationsdagarna. Tack för ert varma och generösa välkomnande, all god mat, välorganiserad planering, festen i onsdags och alla goda samtal. Stort tack för er gästfrihet!

Jag märker att det finns en stolthet över ert sätt att vara folkkyrka just här. Det har ni goda skäl att vara. Genom samtal och möten med personal, förtroendevalda och församlingsbor har jag fått se och höra om allt gott arbete som sker. Jag har fått vara med på samvaroträff och babysång, jag har mött en stor grupp frågvisa ungdomar och träffat barnfamiljerna i öppet hus, jag har fått vara med på diakonala mötesplatser som onsdagslunchen och Lyktan. Jag har besökt flera av era vackra kyrkor med spännande historia kopplad till bygden och sett det vackra kulturarv ni förvaltar i dessa byggnader i form av kvinnors textilhantverk och männens dagsverken för att bygga och underhålla byggnaderna. Kyrkorna som Svenska kyrkan äger är världens största sammanhängande kulturarv. Som medlemmar ser vi till att dessa fortsätter vara levande mötesplatser i vardag och högtid för kommande generationer.

Kanske undrar ni ibland om era insatser spelar någon roll i det långa loppet. Då vill jag säga: att vara en bärande person i kyrkan är att vara som en stafettlöpare som ser till att staven lämnas över väl så att nästa generation kan ta över en bärkraftigt levande folkkyrka i bygden.

I minst 800 år har kyrkan funnits här. Hur vi förvaltar det och vad vi ger vidare till barn och barnbarn är vad visitationen handlar om. Vad behöver ni prioritera för att överrätta en hållbar situation till nästa generation? Att som biskop visitera församlingarna är kyrkans tusenåriga sätt att med moderna ord "kvalitetssäkra" församlingsarbetet i ett stift. Och lära känna och lära av varandra. Jag kommer bära med mig många goda exempel från er som jag kommer att sprida till andra församlingar i stiftet.

2. God bärkraft

Arbetet med en visitation sträcker sig över betydligt längre tid än de dagar jag varit här. Under hösten har det skett ett stort arbete med det vi kallar för genomlysningar, då många av de områden en församling bär ansvar för belyses.

Vid visitationer talar jag gärna om att församlingar ska vara långsiktigt bärkraftiga på fem sätt; pastoralt, ekonomiskt, organisatoriskt, ekologiskt och demokratiskt.

Av rapporterna från den förberedande visitationstiden blir det tydligt att ni har god bärkraft i era församlingar här i Tranås. Det finns många skäl för den där stoltheten jag mött.

Ni har god ekonomisk bärkraft, det är resultat av flera år med starkt ekonomiskt resultat. Det ger er en god grund att stå på och en möjlighet för er att blicka framåt och samtala om vilka strategiska val ni bör göra för att vara kyrka i bygden på lång sikt. Att fortsätta satsa på barnfamiljer och unga är det som har störst betydelse de kommande åren. Och stärka den kyrkliga seden hos allmänheten; dop, konfirmation, vigsel, begravning och firande av de stora högtiderna genom ett levande gudstjänst- och musikliv.

Den ekologiska bärkraften har ni arbetat med långsiktigt och uthålligt i 15 års tid. På festkvällen i onsdags fick vi höra hur arbetet med miljödiplomering fortlöper. Det är tydligt att ni är många, anställda och församlingsbor, som har ett stort engagemang och kunskap i klimat- och miljöfrågor. Ni har redan uppnått goda resultat inom energieffektivisering och ekologiska inköp. Ni arbetar också med den värderingsförflyttning forskarna nu säger är det viktigaste av allt - hur vi ser på oss själva som en del av skapelsen. I barnverksamheten arbetar ni medvetet med ekologisk hållbarhet och lär barnen att förundras över fröet som växer, över djur och natur. För deras skull behöver vi alla ställa om våra liv (Jag talar nu till mig själv, som mamma och mormor/farmor). Som medlemmar i Svenska kyrkan är vi alla med och ställer om för att världen ska leva och ge förutsättningar för kommande generationer att leva väl här i Tranås med ett starkt framtidshopp.

Den organisatoriska bärkraften handlar om att ha en god arbetsmiljö med tydliga rutiner och strukturer och kompetenta medarbetare som kan utföra arbetet. I Tranås pastorat har ni policys och handlingsplaner i ordning och god kännedom om vad ni ännu

behöver förbättra, som till exempel inventarieförteckning och delegationsordning. Den goda organisatoriska bärkraften gör det möjligt för er att fokusera på kyrkans grundläggande uppgift: gudstjänst, diakoni, undervisning och mission.

Den demokratiska bärkraften handlar om att det finns förtroendevalda till kyrkofullmäktige, kyrkoråd och församlingsråd. Under visitationen har jag fått möjlighet att möta er förtroendevalda i råden. I dessa möten har jag mött ett stort engagemang för både kyrkobyggnaderna och för att bygga gemenskap. Ni vittnar också om goda relationer mellan församlingsråden, kyrkorådet och de anställda. Något ni skulle kunna utveckla mer är möten mellan församlingsråden, för att dela erfarenheter och inspirera varandra i byggandet av levande lokala församlingar.

I dag vet vi att organisationer och föreningar har svårare att få ihop ideella medarbetare till styrelser och verksamhet. Till viss del har vi hört den svårigheten också hos er när det gäller nyrekrytering av förtroendevalda. Men jag märker också tydligt er tilltro till era medlemmar, att när det väl blir skarpt läge kommer människor ställa upp. Det finns en egenmakts-anda – särskilt på landsbygden: - *“Om inte vi gör det- så blir ju ingenting gjort!”* Den andan leder till att ni ställer direkta frågor till grannar, släkt och vänner: *vill du vara med och hjälpa till?* Forskning inom ideellt engagemang säger att det är det bästa sättet att väcka engagemang – så fortsatt med det!

I Tranås pastorat har ni en mycket god dopstatistik. Det är en viktig grund för den pastorala bärkraften. Den bärkraften handlar om kyrkans grundläggande uppdrag, kyrkans liv. Om att fira gudstjänst,

bedriva undervisning, samt utöva diakoni och mission. Utan det så är vi ingen kyrka. Den grundläggande uppgiften är något som ni utför mycket väl i era församlingar. Vi har under visitationen försökt avslöja ert framgångsrecept för den goda dopstatistiken. Vi ser att ni under lång tid har arbetat strategiskt och medvetet med både dop och barn- och ungdomsverksamhet. Därtill kommunicerar ni dop som en gåva överallt i era lokaler. Överlag har ni en ovanligt väl genomtänkt kommunikation i många kanaler. Och ni har satsat på en hög kvalitet i er verksamhet och framför allt är ni duktiga på att bygga relationer. Det ger effekt för doptalen och mycket annat. Många som deltar i er verksamhet blir ambassadörer. De är er bästa kommunikationskanal!

Ni möter många människor genom diakonin, också det är en viktig del i att bygga gemenskap och stärka människor i deras liv. Tyvärr kan vi se att konfirmandsiffrorna varierat de senaste åren. Här blir den nya satsningen Fokus konfirmand viktig för att stärka konfirmandseden långsiktigt. Glädjande är att antalet konfirmander detta läsår är högre än det varit på flera år.

Vi ser att det är ett gott gudstjänstliv i era församlingar och vi hör glädjande om att gudstjänstdeltagandet ökar på söndagar här i Tranås, tack vare en tydlig inriktning att gudstjänsterna ska vara en plats för gemenskap. Sammantaget är er pastorala bärkraft i grunden god.

3. Församlingsinstruktion

Så som alla församlingar i Svenska kyrkan har ni en församlingsinstruktion. Församlingsinstruktionen är församlingens styrande dokument, vilket ska vägleda det långsiktiga

utvecklingsarbetet. I församlingsinstruktionen har ni formulerat församlingens vision:

I Svenska Kyrkan i Tranås fördjupas och stärks gemenskapen som bottnar i en tro och får positiva konsekvenser för livet.

För att nå visionen har ni valt tre fokusområden: *Gemenskap, Tro och Liv*. Jag kommer nu lyfta fram några iakttagelser utifrån dessa tre områden.

3.1 Gemenskap

Att bygga gemenskap är ni bra på. Det syns tydligt som en röd tråd i de sammanhang jag fått vara en del av under den här veckan.

Det handlar inte om gemenskap på ytan, att man vistas i samma rum, utan om en genuin gemenskap där man kan prata med någon man inte känner sedan tidigare. Där man känner sig trygg och sedd som den man är och kan prata om livet, samhället och tron. Och så verkar det vara här när jag pratar med föräldrar, ungdomar, lunchätande vårdpersonal, pensionärer och invandrade i era öppna verksamheter.

Tack vare att ni arbetat så tydligt med "gemenskapsandan" i allt ni gör så har ni fört in ett diakonalt förhållningssätt i all verksamhet. Det är bra att inte tänka gudstjänst, diakoni, undervisning, mission som skilda verksamheter eller ansvarsområden – utan se att det finns aspekter av detta i allt ni gör. Musiklivet är i hög grad mission – den kristna tron som förmedlas genom musik berör människor på djupet och väcker andlig längtan. Familjeverksamhet, förskola och konfirmation är i hög grad diakoni. Där behövs blicken för den som far illa, och insatser som ger hopp och nya livschanser. Fundera i

personalgruppen hur ni alla jobbar med de fyra grunduppgifterna i era tjänster. Fundera också på hur ni gör för att uppnå genuin gemenskap och hur ni avläser att det sker. Här har ni mycket att lära andra arbetslag i stiftet. Fundera också över när gemenskap *inte* ska vara målet, utan tro, eller egenmakt att själv kunna förändra sitt liv. Då kan arbetssätten behöva vara annorlunda. Exempelvis genom att medarbetare blir än mer möjliggörare för andras engagemang och arbete/arbetsträning i församlingsverksamheten.

3.2 Tro

Tro är grunden för vår kyrka, tron på den uppståndne Jesus som visar på att livet vinner över döden. Tro är ert andra fokusområde. I församlingsinstruktionen sätter ni bland annat dessa två mål:

Vi vill skapa förutsättningar för samtal kring tro och liv i varje möte

Vi vill tydliggöra vad kyrkan står för och varför vi finns till.

Det finns en tydlig längtan hos er att hitta en andlig fördjupning och få prata om tro på ett ärligt och utforskande sätt. Efter att få känna att vi tillhör något större än oss själva, som knyter ihop oss med hela skapelsen och ger oss en livsmening i att värna själen och världen i den tid vi lever i. Det märker jag i flera samtal, inte minst med arbetslaget. Trots att vi är kyrka alla tillsammans och att det bland de 11000 medlemmarna här i Tranås med självklarhet finns många olika sätt att relatera till tro – så känner vi oss många gånger lite obekväma att öppna upp samtalet om tro i våra verksamheter. Här behöver alla få träna, för att hitta de egna orden, men också några bra formuleringar som beskriver vad kyrkan är och står för så att barn, unga, föräldrar kan ta det till sig och i sin tur berätta det vidare.

Här tror jag att ni kan stärka kopplingarna mellan förskolans verksamhet och församlingslivet. Att inom ramen för vad som är förenligt med skollag och läroplan förmedla en kristen människosyn och en tro som håller att leva på. Det kan stärka undervisningen i hela församlingslivet. Min uppfattning är att det också kommer leda till goda effekter på alla mötesplatser och gemenskaper som ni har här i församlingen.

25 år av att vara en fri kyrka skild från staten är en kort tid att utveckla en delvis ny identitet efter 500 år som statskyrka. Här har Tranås pastorat kommit ett gott stycke på vägen - en folkkyrka med djup - genom tro, liv och gemenskap med varandra och Kristus.

3.3 Liv

Det tredje fokusområdet ni har valt är Liv. Jag uppfattar att ni därigenom vill göra tydligt det uppdrag Jesus ger lärjungarna - nämligen att söka sig ut i världen. Ytterst sett finns kyrkan inte för vår egen skull. All den verksamhet som görs här syftar till att ge världen liv. Som döpta, som kristna, lever vi vår tro mitt i det vardagliga livet. Genom vår livsstil, våra handlingar, visar vi vår tro.

Jag uppfattar att alla som är engagerade i Tranås pastorat, ideella, förtroendevalda, unga ledare, anställda och ni i vörningstjänst, ger uttryck för att ni kan verka för ett gott liv för era medmänniskor här.

Bland annat har jag sett hur era förskolor konkret bidrar till en levande landsbygd i Linderås och Adelöv. Till att unga barnfamiljer flyttar in och den lokala skolan kan vara kvar. I samtalen med era samarbetsparter i kommun, skola, frikyrkor och föreningslivet blir det tydligt att Svenska kyrkan i Tranås är med och

aktivt formar lokalsamhället. Så att till exempel de konfirmander/ungdomar jag träffat säger att Tranås är den plats man önskar komma tillbaka till och leva på efter gymnasie- och universitetsstudier. Det är ett exempel på hur ni bygger för det goda livet.

4 Avslutande ord

Kära vänner, jag är glad och tacksam över att ha fått lära känna er och Tranås pastorat, med Säby, Linderås och Adelövs församlingar.

Jag menar att Tranås pastorat är en bärkraftig hörnsten i vårt stift. Ett pastorat som andra församlingar kan få dragkraft, inspiration och hjälp av.

När jag ser er kärlek till församlingslivet, till era kyrkor och er omtanke om era medmänniskor och skapelsen känner jag stort hopp för kyrkan och kristen tro.

Jag vill uppmuntra er; gläds och fira det fina som finns här; uthålligt engagemang, kreativitet och goda mänskliga möten.

Fatta mod, för ni ger världen liv och gör skillnad varje dag!

Gud välsigne Säby, Linderås och Adelövs församlingar i Tranås pastorat. Tack för en väl genomförd visitation.

.